

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám.

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szövegt. minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknel egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

Adják előre beküldendő a Szent-István-Társulathoz.

HIVATALOS RÉSZ.

Meghívó a besztercebányai egyházmegye területén lakó róm. kath. tanítók egyesületének Méltóságos és Főtisztelendő *Dr. Rimély Károly* megyés püspök ur stb. áldozásának 50 évi jubileuma alkalmából folyó évi június hó 23-án Besztercebányán a kath. legényegyesület dísztermében tartandó *dísz-közygyűlésére*. Napirend: a) Reggel 10 órakor gyülekezés a vártemplom előtti teren; b) 10¹/₂ órakor ünnepélyes szt. mise Te Deummal a vártemplomban; c) Templomból testületileg felvonulás a közgyűlés helyére; d) Közygyűlés 11¹/₂ órakor. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Ünnepi beszéd s az abból folyó határozat hozatal. 3. A június 30-án Garam-Szt.-Keresztre küldendő s az 5 politikai megye szerint 1—1 tagból álló tisztelgő küldöttségnek megválasztása. 4. Elnöki zárszó. *Machovich Izidor* s. k., apát, egyhm. főtanfelügyelő s egyes. elnök.

Meghívó. A nógrád-romhányi kath. tanítói kör évi rendes közgyűlését Rétságon fogja megtartani július hó 5-én, melyre a t. tagok és a t. tanügypártolók tisztelettel meghívotnak. Targysorozat: 1. 9 órakor szentmise és Veni Sancte. 2. Szózat. 3. Elnöki megnyitó beszéd, tartja főt. Kammerer Ferencz, ker. esp. tanfel. egyházi elnök ur. Elnöki jelentések. 4. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 5. A 10 frt pályadíjra beérkezett dolgozatokról a bírálók jelentései. A jutalmazott dolgozat felolvasása. A dolgozatok czime: «Melyek a ker. nevelés eszközei és mikép alkalmazhatók azok a népiskolában?» «A munkássági ösztön mikép fejleszthető az iskolában, hogy annak az életre is kiható eredménye legyen?» «A népiskolában a helyesírás mi módon taníttassék?» 6. Pénztári jelentés és számadás. 7. Gyakorlati tanítások: Trautwein Gyula a földrajzból, Krizsanózi Ágoston a történelemből, Tóth Ferencz egy. olvasmány kezelésről. 8. Bíráló bizottság választás. Egyéb indítványok. 9. Hymnusz. — Kéretnek a tagok tömeges megjelenésére Hazafias üdvözlettel. Tolmács 1898. évi június hó 6-án. *Flórián Márton*, jegyző.

Meghívó. Vác-egyházmegye római kath. tanítóegyesületének főt. gödöllői köre június hó 20-án. Gödöllőn a róm. kath. iskola helyiségében délelőtt 10 órakor tartja meg évi közgyűlését, melyre az egylet tagjai valamint a tanügy barátai tisztelettel meghívotnak. Dunakesz. 1898. évi június hó 8-án. *Bazsant Vincze* társelnök.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

A szolgálati pragmatikáról.

Ha magunk körül széttekintünk, léptenyomon azt tapasztaljuk, hogy a társadalomnak minden rendű rangu csoportja teljes erkölcsi erejével arra törekszik, hogy állását szilárdra tegye, jogos érdekeit megvédje és mindenilletéktelen zaklatástól magát megmentse.

Hogy egy erkölcsi testület független cselekvési szabadságát biztosíthassa, azon kell iparkodnia, hogy magát olyan védfalakkal bástyazza körül, a melyek biztosítják számára a nyugodt, zavartalan munkálkodás lehetőségét és a független cselekvési szabadságot a fennálló törvényes rend és szabályok keretein belül.

Nekünk, közel 27.000 tagot számláló magyar tanítósnak, daczára, hogy ezen kívánságunk nem mai keletű, még mindig nincs szolgálati szabályzatunk (szolgálati pragmatikánk), a mi a közhatóságokhoz, a szülők-höz, a társadalomhoz való jogviszonyainkat körülírja és határozott formában megszabja. Nincs olyan szabályzatunk, a mi az illetéktelen és sokszor hányveti felfuvalkodottság, vagy rossz akaratból eredő bosszantások, beavatkozások, zavaró incidensek és zaklatásoktól megvédene.

Már pedig mi tanítók, kik a nép között élünk, nagyon jól tudjuk, mert hát magunk tapasztaljuk, hogy bizony akad minden községben olyan atyánkfia, a ki szeret minden lében kanál lenni, oda is beüti az orrát, a hová nem kellene, oda is elmegy, a hová senki sem invitálja, olyan dologba is bele ártja magát, a mihez épen annyit ért, mint hajdu a harangöntéshez; s épen azért mindenütt zavart, kellemetlenséget csinál izgága természetével. De hát ez neki, az ő felfogása és meggyőződése szerint, jogában áll, mert hát ő ilyen meg olyan benfentes valamije a községnek; így hát ő kelme

okoskodik, rendelkezik, gáncsolódik mindenben, mert hát ez a jog őt hivatalból megilleti.

Akarhányszor olvassuk úgy a szak-, mint leginkább a napisajtóban, de elég alkalmunk van előszóval is olyasmit hallani, hogy majd itt, majd ott tör be minden engedelem és bejelentés nélkül az iskolába, vagy a tanító magán lakásába egy-egy megvadult szülő, s éppen nem válogatott szavakkal adja elő az ő képzelt vagy balul felfogott panaszát; semmibe sem véve az iskola vagy a magánlak sérthetlenségét; s nem hogy tiszteletteljesen viselkednék az iskola és tanító személye iránt, hanem trágár és becsmérlő szavakkal tiszteli meg a tanítót, meg az iskolát is.

No hát kérem szeretettel, az ilyen kellemetlen vendégekkel szemben nem elég a türelmes felvilágosítás, sem az útbagazítás, ugyszintén a gyermek-nevelés irányítására adott jótanács is igen gyakran, sőt legtöbbször sziklára hullott mag leszen mindez; s ami fődolog, nem védik meg sem az iskolát, sem a tanítót a jövőben hasonló kellemetlen rossz perecektől. Ennek gyökeres kiirtására s-okba öntött törvények vagy szabályrendeletek kellene.

Itt csak érintem a kékbéli falusi bíró és iskolaszéki tag uraimékat, a kik, zárjel között legyen mondva, mikor az iskola falai között az ő hivatalos minőségükben megjelennek, valamennyien — született paedagogusok — s rettenetes okos emberek, a kik csak úgy osztogatják a jónal-jobb nevelési és tanítási tanácsokat. O tempora, o mores!

Megjegyzem itt, hogy ezeket nem magam tapasztaltam, hanem nagyon hitelt érdemlő forrásokból merítettem.

Ilyen és ezekhez hasonló, de itt fel nem sorolt kellemetlenségre való tekintetből, egyik fő-törekvésünk legyen, hogy a már régóta óhajtott szolgálati szabályzatunk — szolgálati pragmatikánk — végre-valahára megalkottassék, hogy úgy az iskola, mint a tanító minden illetéktelen beavatkozás és háborgatás veszedelmétől és kellemetlenségeitől megóvassék.

Ezt itt hangoztatni azonban nem elég, hanem meg kell tennünk erre nézve a kezdeményező lépést, a mit én akként látok megoldhatónak, ha egyesületeink, az immár megalakult »Röm. kath. tanítók országos bizottsága«-t megkeresik, hogy ilyen szabályzatot dolgozzon ki és memorandum alakjában nyújtsa azt be a nagym. püspöki karhoz. Meg vagyok győződve, hogy ilyen impozáns alakban megtett kezdeményezés, jobban mondva egyértelmű fellépés, meg fogja hozni a kívánt sikert.

Jászó.

Tóth Géza.

Mily viszonyban áll az iskola az egyházhoz és tanácsos volna-e az iskolát az egyháztól elválasztani?

Hosszú századokon, nemzetek történetében ugyanannyi évek tűntek le az idők végtelen-

ségében azon korig, midőn a maroknyi zsidó nép lerázva magáról a rabszolga jármót, Mózes vezetése mellett megindult, hogy újra elfoglalja őseinek földjét, a tejjel és mézzel folyó Kánaánt, melyet rövid idő alatt erkölcsökben gazdag, művelt és boldog nép hazájává tett. Mózes a fenkölt szellemű és lángelmű törvényhozó, kinek csak szűz tiszta vallásossága multa felül nemzete iránt érzett szeretetét, tudta nagyon jól, hogy a közös vallási érzület a legerősebb kapocs, mely az egyedeket a legszorosabban fűzi egymáshoz; de tudta azt is, hogy csak az Isten szeretetétől s mély vallásosságtól áthatott nép töltheti be mint egyén, vagy mint nemzet egyéni, társadalmi és nemzeti hivatását. S e nép csekély volta daczára hatalmas maradt mindaddig, míg hitében szilárd volt, s rabságba görnyedt, midőn igaz vallását könnyelmű kezekkel dobta el magától.

Avagy mitette nagygyá és hatalmassá a híres római birodalmat; mi tette a félvilág előtt rettegett nemzetté az arabiai pusztákon élő beduinokat, ha nem a vallásos érzület erős kapcsa és az ebből folyó erkölcsös élet; mert örök igazság marad nagy költőnk eme mondása: »Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész: Róma ledül s rabigába görnyed.« S ha a rómaiak pogány vallása s Mohamed fanatikus hite oly csodákat tudott művelni, mire képes akkor a Krisztusi tan, mely Isten s a felebaráti szeretet szirkövéen épülve fel, biztos irányban vezet az egyént, a nemzetet s az egész emberiséget a boldogság kikötőjébe. Mert csak az igaz és tiszta vallásos érzület teheti boldoggá az egyedet, s boldog egyedek nagy tömege képez boldog és hatalmas nemzetet.

Hát téged édes magyar nemzetem mi tett nagygyá, boldoggá és hatalmassá? Minek köszönheted, hogy a négy folyam között állandó hazát tudtál alapítani, s egy hosszú évezred ezer zivatarát kiallva, száz ellenséggel megküzdve, önelégülten nézsz vissza dicső és fényes multadra, s reménytelen szíved tekintesz egy új ezredév elé?! Oh! ne tagadd, hogy lángoló honszereteteden kívül nem volt ebben része a keresztény vallásnak, mely bár nemes, de nyers ősi erkölceidet Isten s a felebaráti szeretet megdönthetetlen tana által megváltoztatva, míg egyrészt biztosítja nemzeti léted fenmaradását a többi keresztény államok között, addig másrészt megtanított arra: mikép kell betöltened e földön hivatásodat s gondoskodott egyetlen, halhatatlan lelkek túlvilági életéről is.

S mi tanított téged milderre? Mi vitte benned véghez ez átalakító hatást? Megmondom: az egyház és az ennek szolgálatában álló iskola.

A vallás életünk útján a világitó szövetség; az egyház a vezető kalauz, s az iskola

van hivatva az út göröneit egyengetni s azt járhatóvá tenni.

Ha egy futó pillantást vetünk a kereszténység történetébe, fényesen beigazolván látjuk, hogy az Egyháznak minden időben legelső és legfőbb feladatát képezte, hogy az egyedeket és ezek által a nemzeteket és az egész emberiséget az igaz vallásosság által meglege- dettekké és boldogokká tegye.

De tudta az egyház, hogy célját csak úgy éri el, ha ez irányban való nevelési munkálkodását már a kora gyermeki korban megkezdí. Ezért nem riadva vissza a legnagyobb áldozatoktól sem — iskolákat építtetett, s a mellett, hogy ezen iskolák az ifjúság vallás- erkölcsi neveléséről gondoskodtak, buzgó terjesztőivé lettek egyúttal a tudományoknak és szépművészeteknek is, sőt nem feledkeztek meg a testi nevelésről sem. Tekintsünk vissza nemzetünk multjába, mely minket leginkább érdekkel s meg fogjuk látni, hogy az iskolák hazánknak is az egyház szülöttei; s hogy épen ebből kifolyólag — valamint azért is, mivel mindkettő ugyanazon cél elérésére, megvalósítására törekszik — a kettő (egyház és iskola) között a legszorosabb kapocs képződött, olyan, a milyen csak az édes anya és magzata között létezhetik.

Midőn első szent királyunk honalapítói bölcseségétől s mély vallási érzelmeitől áthatva, egy merész csapással ketté vágta ama köte- leket, mely a pogány magyarokat ősei vallá- sahoz fűzte, s ez által nemzetének jövőt biz- tosított az európai keresztény nemzetek között: tudta nagyon jól, hogy az ősi intézményekhez annyira ragaszkodó magyar nép csak alkalm- ra vár, hogy a neki nem tetsző keresztény hitet elhagyva, ismét apái vallásához térjen.

Tudta, hogy csak az újabb nemzedéknek a keresztény vallás szellemében leendő nevelése által teheti e hazát a kereszténység erős bász- tyájává. Épen azért, mikor igazi királyi böl- keziséggel gondoskodott az egyháztól, nem feledkezett meg egyúttal az iskolákról sem.

Elrendelte, hogy legalább minden 10 köz- ségben egy templom és melléje iskola állítas- sák; s ezenkívül a magasabb műveltség el- sajátítására még külön főiskolákat is alapított s azokat gazdag jövedelmekkel látta el és tel- jesen az egyház gondozására bízta.

Később változtak a viszonyok. A már lé- tező iskolák nem voltak többé elegendők, s ekkor újra az egyháznak kellett új iskolák felállításáról s azoknak úgy kül- mint belele- téről gondoskodnia. S ő nem vonta vissza magát! Hosszú évszázadokig egyedüli ápolója volt szülöttének. Ő látta el hazánkat iskolák- kal; ő volt az iskola által a keresztény hit buzgó apostola, a tudomány és nemzeti művel- tés egyedüli terjesztője; ő oltotta be az ifjú nemzedék szívébe a lángoló hazaszeretetet, s

mindazon szép és nemes erényeket, melyek az emberi boldogságnak alapfeltételei.

S ebből kifolyólag az egyház és iskola kö- zött a kapocs nemcsak nem lazult, hanem még erősebbé, még szétterheltebbé vált.

A fentebb elmondottak fényesen igazolják azt, hogy az egyház és iskola között való vi- szony a mily régi keletű, ép oly benső; s ha az elsőt gondos, jó anyának nevezzük, akkor ez utóbbi büszkén vallhatja magát e jó anya gyermekének; ha az egyház az emberiség leg- nagyobb kincsének, az erkölcsi életnek legfőbb őre és oktatója, s egyetlen, halhatatlan lel- künknek örök boldogságra vezetője: úgy eme nagy munkájában az iskola odaadó, hív segí- tője: amint jeligém mondja:

»Az iskola az egyház előcsarnoka.«

Mert hisz mindkettő ugyanazon eszközkö- kel, ugyanazon cél elérésére törekszik; s mindkettő jogosan mondhatja a tanítók mes- terével Jézussal:

»Engedjétek a kisdedeket hozzám jönni!«

Most már ismerve az egyház és iskola közt fennálló benső viszonyt; s látva, mily nélkülözhetetlen szövetségese az egyháznak az is- kola az emberiség nevelésében — az a kérdés merül fel: forog-e fenn szüksége annak, vagy csak tanácsos volna-e az iskolákat az egyház- tól elválasztani?!

Midőn ebben a nagyfontosságú ügyben és kérdésben dönteni mernék — előbb e két kér- dést óhajtom alapos bírálat tárgyává tenni:

1. Megfelel-e kifogástalanul az egyház által fentartott iskola minden tekintetben céljának; eleget tesz-e azon várakozásoknak, miket a nemzet, társadalom és egyház tanítási és ne- velési szempontból tőle joggal megkíván?

2. Képes-e viszont ugyanezen célokot meg- valósítani az iskola ép úgy, akkor is, ha azt az egyház kebeléről letépve, az állam gondo- zására bizzuk?

Makkay György.

(Folytatás köv.)

A madárpusztítás káros hatása az erkölcsökre.

Midőn a tavasz lágy fuvalma új ébredésre hívja a nagy természetet, a tavaszi meleg sugarak az emberi szívébe is behatolnak. Sietünk a szabadba s mintegy kéjittasan bolyon- gunk hegyen, völgyön, mezőn keresztül, szí- ván a virágok bódító illatát; s ha kifaradva szép terek, vagy hűsárnyu erdőben pihenni térünk, édes dal zeng fel a bokrok sűrűjéből, az erdők szárnyasainak zengzetes kardala.

Kéjában úsztatja a keblet a fekete rigó lágy fuvolázása; méla merengésbe ejt a cser- jék vad bogán ülő kicsiny csalogány szerelmi dala, mely megzendül, mikor már harmat van a virág szívében. Arany ezt oly szépen jel- lemzi:

»Szakadj ki lelkem, zengj el mint dalom.
Mi vagy te más, mint hangzó fájdalom?

Igy énekel a cserjék vad bogán.
Az erdők szive, a kis csalógnány,
S ki szólna, míg az erdő szive fáj?«

Zöld vetések közt a fűrj edes pittypalaty dala hangzik; kis paesirta szánt, mint szegény költő fenyés levegőben dicsőhymnusz zengve repül fel, haladalt zeng a magasban az ég Urának. Es ez így foly késő éjig; az edes illat ki nem fogy, az örömdal el nem hal, s a hold esőndesen haladva, ezüstös fatyolt szó a bokrok, zöld vetés és csillogó ér fölé.

Messze délkelet- és keletről hazatért vándor dalosaink vig dal mellett tatarozzák ki az idő által megrongált ősi fészket; lágy pehelylyel bélelik, hogy leendő piczinyeknek puha, meleg agyuk legyen. Nemsokára hallatják is a tojásbörtönükből kibujt fiókák csipogásukat; a szülők fáradhatlan szorgalommal látják el őket táplálékkal, csevegve járják tanyájukat körül s híven vigyáznak a bokorban rejve ülő picziny családokra.

Edes családi boldogságukban csakhamar megzavartatnak: mert mihelyt a fészekkutató gyermek észreveszi a fészekben csipogó pelyhes madárfiakat, azonnal orvkezekkel, hevesen dobogó szívvel közeledik a fészekhez; ilyenkor a legnagyobb aggodalom epeszi a hív szülőket. S midőn lazás sietséggel rabolja el a piczinyeket, csak a szétduzt fészek romjait hagyva hátra a magzataikert busongó szülőknék:

„Úgy sír a jó öreg madár,
Úgy sír, úgy sír szegény:
Adjátok vissza fiaim,
A fészek az enyém!“

Más sajátjának jogtalan eltulajdonítása egyenlő a lopással, a lopás pedig bűn. A gyermek érzi, hogy tette helytelen, rossz; és egy benső titkos szózat el is iteli tettét, de az ellenállhatlan madarászasi vágy ösztönzésére mégis véghez viszi a kárhuzatos dolgot.

„Minő fájdalommal érzi az ember — mondja egy német író — ha kénytelen embertársától méltatlanságot eltűrni.« Az igaz, hogy az állat nem képes magának elvont erkölcsi fogalmakat alkotni, mint az ember; de ép úgy érzi a testi fájdalmakat és zavartalan létében edes elégtelenségnek örvend ő is, s abban igaztalanul nem volna szabad zavarnunk.

A madarászás állatkinzássá fajul; mert a gyermek csak játékszerűen használja az elszedett madárkákat s midőn ezek siró hangon tudatják fájdalmukat, a gyermek még gyönyörködik a szegény tehetetlen kinjain. Másnak — rajtunk kívül levő lénynek általunk okozta kinjain gyönyörködni embertelenség; miután pedig a gyermek ezt teszi, azért a madarászásból kifolyó állatkinzás tetemesen csökkenti benne az erkölcsi érzelmek értékét s lassanként úgy megmetelyezi a gyermek szívét, hogy az a legaljasabb tetre is kész, csak hogy vigyát kielégíthesse.

Fényes példával szolgálhatok erre saját tapasztalatomból.

Ismerek egy fiatal embert, ki gyermekéveiben, de később is, nagy madarászó volt. Nem rakhatták oly rejték helyre fészkeket a szegény madarkák, hol fel ne kutatta volna azokat. Még a legmagasabb nyárfa hajlongó csúcsára is felmaszott, ha ott madárfiakat vett észre, nem riadt meg ilyenkor az őt fenyegető veszélytől sem.

Kertjük szélén több sudár nyárfa állott, melyeken fészek, a fészekben madárfiak voltak. Nagy küzdelemmel feljutott a fészekig, de a vékony ágak nem tartották őt meg — mielőtt véghez vihette volna rossz tettét — recscen-tek és a szédítő magasból alázuhan. Ezer szerencse, csak az egyik bokája ficzamadott ki.

Szülői jó szóval, kéréssel igyekeztek őt leszkotatni, midőn ez nem használt, pirongatták s meg is fenytették; de nem fogott rajta semmi.

Alig gyógyult meg lába, már ismét ugyanazon fán volt, melyről az imént leesett. A madárkáknak minden áron az ő kinzó kezei közt kell kimulniok. De egy titkos kéz most sem engedé, hogy eljuthasson a fészekig, mely körül hangosan jajveszékelt az öreg madarak. Megint leesett, csipőjét törve, örökös nyomorék lett.

Még ennek daczára sem hagyott fel a madarászással: most, hogy fára nem mászhatott, léppel, törrel, esapdával fogdosta a szegény szárnyasokat. A kezébe került madaraknak a legkülönfélébb torturákat kellett átszenvedni, míg kezei közt kimultak.

Ki ilyen madárkinzó volt gyermekkorában, most mint felnőtt ember özvegy edes anyját — ki annyiszor intette őt, hogy ne bántsa, ne kinozza a szegény madárkákat — szidalmazza, a legrütább szavakkal illeti s nem ritkán tetteleg is bántalmazza.

Nagyon ide illenek Langhynak eme sorai: »Azon gyermekek, kik a madarak és más okatlan állatok kinzására pajkosságból rászoknak, utóbb az embereken való kegyetlenségre is hajlandóva lesznek.«

Az emberi önértet s a mai nap oly nagy hangon kürtölt humanitás és műveltség, a szabadban élő állatok védelmét és oltalmát tüzte zászlajára; de ez csak úgy ér valamit, ha a szavak nem hangzanak el pusztán, hanem tetté válva, mindinkább megizmosodnak. Mert, mi az erő? akarat, mely előbb vagy utóbb, de borostyánt arat.

Hol az a szabadságérző kebel, mely fel ne lázadna a sok kalitkába zárt és szárnyaszegett madár láttára! De másrészt meg sajnálattal ne lenne elteve azon egyén iránt, ki a szabadságot színlelvé, masokat az edes, anyyi küzdelembe kerülő szabadságtól megfoszt.

A madárka a maga énje szerint ép úgy szereti és tudja élvezni a szabadságot, mint az eszes és művelt ember.

Fogságban bármily czifra kalitkába legyen zárva, bármily kedves étellel, czukorkával ki-

nálja gazdája. Ő csak a szabadságra gondol: a kék levegőben szabadon lebegni, a sűrű bokrok rejtekében vágya énekelni.

Hát a szegény szárnyaszegett gólya, mikor fent a magasban látja kelet felé repülni társait: akkor hatalmas harcztot vív önmagával, mit szokatlan izgatottsága eléggé elárul. Maradna is, menne is: menne bizony, ha önző gazdája szárnyát nem szegte volna. Oh, menyire fáj neki, mert hiszen:

»Felrepülne messze szállna,
Messze, messze,
Tengerekre,
Csakhogy el van metszve szárnya.
Még az égbe felnézhetne,
Arra nincsen semmi kedve.
Szabad gólyák szállnak ottan
Jobb hazába;
De hiába:
Ott marad ő elhagyottan.«

Arony.

A szabadban élő állatoknak, főleg a madarkáknak — melyek nagy hasznunkra vannak — szabadságuktól való megfosztása nagyban csökkenti bennünk a szabadság érzetének értékét.

Ki mondhatná, hogy keblét nem szállotta volna meg egy magasabb érzelem, midőn a szabad természet bajain gyönyörködve, szárnyas dalosaink szebbnél-szebb változatu énekét hallgatta?

Ki tanítja be a szivemelő dalra énekes ajkukat? Kikeletkor üdvözlő, őszzsel búcsúzó dalukat hallatják; énekükben annyi érzés van, pihegő kis keblök sok ábrándos dalt rejt, mely ha csendül, szinte ég az ember szíve.

Valóban a madarak énekében a vallási kebel egyszersmind zengeni hallja azon Mindenható Gondviselőnek magasztalását, ki az ég madarait is táplálja.

Kartársak! E sorok hatása alatt nézzetek utána tanítványaitoknak s ha madaraszó gyermekket ismernétek fel egyikben-másikban: igyekezzetek nevelői tudástokkal meggyógyítani e szerencsétleneket.

Schettl Miksa.

A tanítói tekintély lerombolása és helyreállítása.*)

A néptanítót gyakran hasonlítják a kertészhez. És nagyon helyesen, mert valamint a kertész a csemetét beoltja, öntözgeti, ápolgatja, vad hajtásait lenyesi, széltől, ellenségtől és betegségtől oltalmazza: épen úgy a tanító is a gondjaira bizott gyermeket oktatja, neveli, rossz indulatait és szokásait kiirtja, a szépnek szeretetére, a jónak követelésére, az igaznak hívésére és megtartására ösztönzi, vezet; a gyermeki test és lélekre ártalmas befolyásoktól védelmezi. Egy szóval ezen hasonlat szerint nemcsak oktató, hanem nevelő is

*) Elnöki megnyitó beszéd. Felolvastatt a csiki r. k. tanító-egyesület felcsiki fiók-körének f. évi május 3-án Karczfalván tartott gyűlésén.

egyszersmind. Ámde, hogy ezen fontos kettős feladatát megoldhassa, szükséges, hogy a tanítóban meg legyenek mindazon testi és szellemi tulajdonok, melyekkel a gyermek szeretetét, tiszteletét és ragaszkodását megnyerheti, s elmondhassa önmagáról a legnagyobb Tanítónak a gyermekek seeretetére vonatkozó ismert szavait.

Továbbá szükséges, hogy a gyermek is a szép, jó és igaz iránt fogékonysággal bírjon, s úgy a család, mint a társadalom: a tanítónak munkájában segítkezzen nyújtson.

Ámde napjainkban számtalan példát látjuk arra, hogy a mit az iskolában építünk, azt a családi és társadalmi életben gyakran lerombolják, még pedig legelőbbnyire tudatlanságból és rossz szokásból. Mar pedig kerdek: mit tudna a világ Phidias, Michelangelo szobrairól, Rafael, Dürer és Munkácsy festményeiről, ha azokat munka közben valamely kontár egyegy keresztvonással eltorzítja?

Két tudományág van, melyhez kevés kivétellel mindenki érteni akar. Egyik az orvosi, másik a neveléstudomány. Hej pedig a kontárság leginkább ezeknél boszulja meg magát! mert régi igazságnak marad: »ki minek nem mestere, az annak hóhéra.«

A neveléstudomány labirinthjában gyakran még avatott mester is tévútra jut, mennyivel inkább a kontár, ki a gyermeki lelket nem ismeri. Ilyen kontárnak tekintem én azon szülőt, s általában azon egyént, ki hiányos nevelésével, rossz példaadásával a gyermeknek valóságos ellenségévé válik, mert kiirtja a gyermekből a valódi nevelő és oktató iránti tiszteletet, szeretetet és ragaszkodást, szóval lerombolja a tanítói tekintélyt, mely nélkül a tanító csak meddő munkát végez. Olvastam Sokratesről, hogy egyik magasrangú államhivatalnok fiát visszaküldötte atyjához, mert mint mondá: »a gyermek nem szeret engem, s nem tudom semmire tanítani.«

Minő módon szokták leggyakrabban a tanítói tekintélyt lerombolni a gyermekek előtt és mit tehet ezzel szemben a tanító? ezen kettős kérdésre akarok egyet-mást röviden elmondani.

* * *

Tanuló koromban egyik tanárom az egész osztálynak ezen kérdést adta fel: »mit tennének önök mint tanítók, ha iskolájukba egy részeg ember menne, és illetlen, gyalázó szavakkal illetné önöket?«

A hany fej. annyi gondolat. Egyik mondá: »szelid, megnyerő szavakkal lecsillapítanám és eltávozásra kérném.« A másik így válaszolt: »én kimennék az iskolából, s ott hagynám a bácsit.« A harmadik: »én rögtön elbocsátanám a gyermekeket.« A negyedik: »én minden teketória nélkül kidobnám.«

Kétségkívül egy ily jelenet a tanító tekintélyét nem emeli, sőt ha a tekintély alapját a

tulságos szigor szülte felelem képezi, akkor teljesen lerombolja; de ha a tekintély alapját a kölcsönös szeretet és tisztelet képezi, akkor egészen le nem rombolhatja, mert a gyermekben felébred a botránykoztató iránti undor és gyűlölet érzete.

Azonban a helyes alapon nyugvó tanítói tekintély is lerombolható sokféleképpen. Nézetem szerint leginkább közrehatnak erre: a szülők, az iskolalátogatók, a társadalom, a tanulók és maga a tanító. Vegyük ezeket rendre.

Némely szülő vét az által, hogy gyermekei előtt a tanítót — mielőtt az iskolába jönne — rémnek, egy iszonyu gyermek-kínzóknak tünteti fel. Mily általános an elterjedt rossz szokás az alig 4–5 éves gyermek előtt így beszélni: hadd el, mert majd iskolába adlak, s ott a tanító megtanít emberségre, ezt mindnyájan többször hallhatjuk. No már tessék az ilyen gyermeket almával, cukorral, sziruppal édesgetni az iskolához.

Egy cigány-gyermekeket hoztak egykor hozzám, s midőn be akartam írni a fiut, villámgyorsan eltűnt. Csak 3 nap mulva került elő és hozta hozzám egy nagyobb testvére. Mindkettőt beültettem a padba, s elkezdtem beszélni a felkező koldus történetét. Csakhamar megbarátkozott, s később a legjobb tanítványaim egyike vala, de minden évben elbeszélte, hogy mennyire rémitgették őt kisebb korában a tanítóval.

Rontják némely szülők a tanító tekintélyét meg gondolatlan gyalázó kifejezéseikkel. A korlatolt tehetségű gyermek szülője ép úgy a tanítót okozza a gyermek tudatlanságáért, mint a jobb tehetségű gyermek szülője az előhaladásért, s míg emez dicséri, addig amaz gyalazza, mindkettő tévesen.

(Folytatása következik.)

Csik-Szent-Tamás. *Ferencz János.*

VEGYESEK.

Megváltozott kir. tanfelügyelői vélemény. Az Esztergom-főegyházmege kath. iskoláiról nemrégiben még elémító tanfelügyelői jelentések hírei járták be a napi sajtót. A keresztényellenes újságírók vetekedtek is egymással a primási megye tanügyi viszonyainak le-gyalázásában. Most meg rövid idő után ezeket olvasuk: „Vargyas Endre kir. tanácsos, megyei tanfelügyelő a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén terjesztette be a vármegye iskoláiról szóló utolsó jelentését. A kir. tanfelügyelő meglátogatta a tanév folyamán a vármegye összes iskoláit és tantermeit, s szerzett tapasztalatáról kimerítőleg referált. Ezen alapos és nagy gondnal egybeállított jelentések után jelenthetjük, hogy vannak ugyan bajok a megyei tanügy terén, de ha egybevetjük ezeket más megyék tanügyi viszonyaival, úgy bátran állíthatjuk, hogy megyénkben a tanügyi állapotok igen vigasztalók. Képesítés nélküli tanítók száma alig tesz ki 1 százalékot, a túltömöttség pedig oly országos baj, hogy más megyekkel egybevetve iskoláinkat, azt mondhatjuk, vajha az ország minden vármegyéjében ilyen állapotok uralkodnának mint nálunk. Ezen kisebb bajokon is azonban, mint halljuk, kir. tanfelügyelőnk tevékenysége és buzgólkodása következtében segítve lesz. Mi örömmel konstatáljuk, hogy az új kir. tanfelügyelő most már megváltozott véleménynyel ítélkezik a pri-

mási megyéről s meg vagyunk győződve, hogy ha a kath. iskolák tanítói kivétel nélkül bevezetik a Vargyas-féle tankönyveket, oh, akkor minta-tanügyi viszonyai lesznek a primási megyének. Különbön erre nézve ezeket olvassuk egy esztergomi helyi lapban: „Nem lehet kétség benne e szerint, hogy a megyei tanügy egy új aerának áll elején. Általános a tanférfiak körében az a vélemény, hogy rövid idő alatt a legideálisabb alakot fogja magára öltetni megyénk tanügye. Óhajtja tudni az olvasó közönség, mi az a csodaszor, mely ezen ideális állapotot meg fogja teremteni? Megmondom. Egy idő óta Esztergommege tanítóinak és iskolaszéki elnökeinek kezeibe az a csodaszor egy tizenhét iskola-könyvecskéből álló postacsomag alakjában jut el, mely könyvecskék mindegyikén ezt a figyelmeztető néhány szót olvassuk: *Tiszteletpéldány tankönyvül való szives alkalmazás czéljából! Hogy ezen könyvecskék mindegyikén Vargyas Endre kir. tanfelügyelő ur neve szerepel mint szerző az egészen mellékes és másodrendű dolog!* Általános az a vélekedés, hogy ezen csodaszor alkalmazása rövid idő alatt oly fenomenális átalakítást fog létrehozni megyénk iskoláiban, hogy a tanfelügyelői jelentések fölött csakhamar túlvilági örömtől fog röpdösni mindenkinek lelke, aki olvassa. Mert ezentúl a mi nyavalyás iskoláinkban mindenütt meg lesz már az igazi »ezerjófű« — aminek a tanfelügyelő ur egy iskolában a használt könyveket gunyosan elnevezte — mely a legtöbb iskolában uralkodó nyavalyánkat megszünteti és a legegészségesebb tanügyet fogja elővarázsolni! — Hát mi meg azt mondjuk tanácsképen az esztergom-megyei kartársaknak, hogy a használt könyveket ne cseréljék fel a Vargyas-féle gyártmányokkal. A Szent-István-Társulat amugy is pályázatot irt ki kath. népiskolai reáltankönyvekre s tudunkkal több jeles kath. tanító résztvesz a pályázatban s így csak rövid idő válszt el attól az időtől, midőn jeles kath. népiskolai tankönyveket bocsát rendelkezésünkre, a kath. iskolákat — a nagymélt. püspöki kar rendelkezése alapján — tankönyvekkel egyedül ellátni hivatott Szent-István-Társulat. De mi nyiltan fel is lépünk a tankönyvgyáros tanfelügyelő ellen, még pedig a tanítók nemes önrészté utalva, kiadjuk a jelszót: *ki a kéttelkü tanfelügyelő könyveivel a kath. népiskolákból.*

Oltványi Pál kitüntetése. A király Oltványi Pál címzetes prépostnak és a szegedi apáczá-kolostor igazgatójának a harmadosztályu vaskorona-rendet adta, a tanítás és a nevelésügy terén szerzett érdemei elismerésül. Erre a legfelsőbb kitüntetésre Oltványi Pál kétségkívül rászolgált. Az ő és családja vagyonából létesült Szegeden egy leányiskola, a melybe talán 1200 növendék jár. Az iskola költségének jó része is Oltványi-pénzből kerül ki. A prépost urat (talán már 80 éves) ismerik a fél Alföldön, hisz oly sok család élvezte már az ő jótékonyágának áldásait, oly sok anya hordja lelkében emlékét azon kedves éveknél, melyeket az Oltványi intézetben mint növendék azért töltött, hogy ott Istennek tetsző módon, a haza hasznára vallásos anyává nevelődjék. Üdvözljük az agg főpapot a királyi kitüntetés alkalmából.

Egy tanító ünneplése. A fülek-mátravidéki és a salgótarjáni tanítókör Kis-Terennén tartott ülésük után díszülést tartottak, melyben Nagy József nemti i kántortanítónak, a kör elnökének 25 éves tanítói évfordulóját fényesen ünnepelték meg. A díszülést Kovács Nándor prép. esp. mint díszelnök megnyitván, az ő kedves modorában megkapóan eseteli és méltatja jubiláns 25 éves működését, melyet majdnem egészben Nemti kisköz-ségben töltött. Jubilánshoz fordulva: Őt mint jeles kántor-tanítót, példás családapát, az életben igaz, egyenes, nemesszívű embert, szívből és oly szívhez szólóan üdvözlö, hogy nem volt szem, melyben örömkönyök ne csillogtak volna. A két kör nevében T. Koháry János alelnökünk, ki a salgótarjáni kör elnöke is, szintén szeretettel áthatva üdvözölte ünnepeltet és a két kör szeretete és becsülése jeleül értékes emléktárgyakat nyujt át. Még Béres János vizslári kántor-tanító, mint régtől jó barát, maga és barátai nevében forró üdvözlétet töl-mácsolja. Tóth Géza egyetünk elnöke és Marsó Géza

kanonok egyházm. főtanfelügyelő táviratilag, a nógrád-megyei tantestület pedig Porázik György tantest. al-elnök által küldtek üdvözlőt. Ünnepeit Nagy József és nem várt lelkes ováció mélyen meghatotta, forró, könyves szemmel köszönte meg e megtiszteltetést, melyet — mint mondá — soha nem várt, még csak ál-
mában sem remélt. A szózat első versszakának együttes elnéklése után lelkes ovációk között mindannyian — köztük a jubiláns családja is — díszbédre vonultunk, melyen száznál többen vettek részt. Itt vége-hossza nem volt a szebbnél-szebb pohárköszöntőnek. Adja az ég, hogy minden tanítója az édes házának buzgó, lelkes tanító és igaz magyar legyen. *Tudósít.*

RÖVID HIREK.

A budai tanítóegyesület e napokban tartotta nyári közgyűlését a második kerület Margit-köruti elemi iskolájában. A közgyűlésen Ember János iskolai segéd-tanfelügyelő felolvasta értekezését a gyöngébb tehetségű gyermekek iskolai neveléséről. Indítványára kimondta a közgyűlés, hogy erre külön iskolák föllállítását tartja szükségesnek. A tetszéssel fogadott előadás után Schön József értekezett a népiskolai számvetés tanításáról s rámutatott a gyermekek túlterhelésére és ezért a közön-séges törtek tanítását az elemi iskola tanításának tervéből töröltetni kívánja.

Az egyház a tanítókért. Az egri róm. kath. elemi népiskolák tanítói részére az iskolafentartó egyház megyei hatóság, a törvényes korpótlékok akképen biz-tosította, hogy az esedékes összegnek telét az egri érsek, másik felét pedig a főkapitán fogja fizetni. Ily áldo-zatokkal kellene elejét venni mindenütt az államse-gélynek!

A gyergyói róm. kath. tanítóegyesület tisztújító ren-des közgyűlését folyó évi június hó 2-án, a gy.-szent-miklósi népiskolánál tartotta meg, melyen az egyesület tisztviselőivé titkos szavazás útján általános szótöbbség-gel a következő tanítók lettek megválasztva. Elnök: Józsa Sándor (ditrói); alelnök: Székely János (szár-hegyi); jegyzők: Borka Lajos (ditrói), Simon Adám (szentmiklósi); karvezető: Barabás Rajmond (ditrói); könyvtárnok: Sántha Albert (szentmiklósi); pénztárnok: Pfeiffer Lajos (alfalvi). A tárgysorozat egy részének le-tárgyalása után a gyűlés délután 2 órakor ért véget.

Előfizetési felhívás. Apellálva a magyar kath. tanítóság jóakaratu támogatására, van szerencsém je-lezni, hogy a magyar kath. tanügyi élet fejlesztését, fellendülését, s ha lehet, uralomra való juttatását elő-mozdítandó; nemkülönben mindazokkal szoros össze-függésben a népiskolai tanító karakterének elismeré-sét kívivandó; 25 éven át szerzett tapasztalataim, kö-vetkeztetéseim, eszményeim nyomán, melyek mindinkább a megvalósítás jogos igényeiket lépnek előtérbe, hatá-roztam el magamat, hogy azokat összegyűjtve: *»Eszmek a kath. tanügy fejlesztéséhez«* cz. művemmel a nyilván-osság elé lépjek. Nem vezet sem rideg önzés, sem feltűnése vágyó hiúság, egyedül a tanügy iránt visel-tető szeretetem. Kartársi szívettel fordulok a magyar kath. tanítósághoz, szíveskedjék művemnek megjelené-sét, becses előfizetésével lehetővé tenni. Ára a 8—10 ivre terjedő műnek 80 kr. Az előfizetések nevemre Esz-tergomba küldendők. Pótlólag megjegyzem, hogy a mű-nek megjelenése július 10-ére van tervezve. *Bertalan Vince* tan. kép. int. tan.

Szerkesztői üzenetek.

Felkérjük a tanító-egyesületek és tanítói körök t. jegyzőit, hogy a megtartott gyűlésekről lehetőleg nyom-ban, rövid értesítéseket lapunkhoz beküldeni szívesked-jenek. Nagy köszönettel vesszük azt is, ha ugyancsak a t. jegyző urak a körükben előforduló és az iskolával vagy a tanítók közérdekével összefüggő eseményekről — egy levéllapon — lapunkat mindenkor értesítik. Sokszor igen sokat lendítenének ily gyors értesülések a kath. iskola, de a kath. tanítók ezer és ezerféle ügyén. Tehát megújítjuk mind a két irányú kérésünket. — F. M. Tolmács. Közzétettük. — A. I. Tápió-Sulén. Nemesi

kiváltságok ma már nem léteznek. Nagyon természetes, hogy ők is kötelesek. Egy miniszteri rendelet (1892. február 12 én 4763. sz. alatt kelt) ezeket mondja: A hitfelekezeti iskolai adó fizetésének kötelezettsége alól sem kegyuri tartozások teljesítése, sem ajándék, sem más községben való lakás, *sem azon körülmény nem mentesít, hogy az adó bizonyos ideig nem követeltetett.* Forduljon a közigazgatási bizottsághoz. Ha ott eluta-sítanak, a közigazgatási bírósághoz, Budapest (Vár.) A faiskolai terület faiskola céljaira használandó és az is-kolaszék rendelkezése alatt. — K. J. Perjámos. Eb-ben az ügyben magunk sem tudunk kellő felvilágosítást adni, mert e kérdéssel még nem találkoztunk. Azonban azon leszünk, hogy a legilletékesebb forrásból megbiz-ható véleményhez jussunk, azt azután e helyen a leg-nagyobb készséggel közzéteszük. Üdvözlőt. — „Pót-tanfolyamos.” Ha 1868. előtt mint rendes tanító mű-ködött, akkor megilleti az ötödéves korpótlék, ellenkező esetben nem. A póttanfolyamon nem nyernek oklevelet, már pedig a törvény okleveles tanítót nevez meg. Kül-önben intézzenek kérést a közigazg. bizottsághoz. — Sz. L. Nagy-Szarván. 1. Az iskolai vizsgálatok idejét a tanító megkerdezésével az iskolaszék határozza meg. E határozatról a kerületi tanfelügyelőt az iskolaszék elnöke, a plebános-igazgató értesíti és hívja meg a vizsgálatokra. 2. Nincs szokásban. 3. Ily szabályzatot nem ismerünk. — P. I. Szokolya-Huttán. A magáno-sok által fentartott iskolák a kir. tanfelügyelőség ha-tásköre alá tartoznak, az iskola beszüntetését a kir. tanfelügyelőhöz kell bejelenteni. — M. A. Dány. A köz. iskola vizsgáján elnökölhet a kir. tanfelügyelő. Üdvözlőt.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Hontmegyei Kóspallag községben kántortanítói állomásra július 12-re pályázat hirdettetik. Javadalma-zása: tisztességes lakáson kívül terményekben és kész-pénzben 400 frt, melyből 109 frt állami segély. Folya-modványok a kóspallagi iskolaszékre czimezve július 8-ig főt. dr. Robitzek Ferencz tanfelügyelő esperes urhoz Nagymarosra küldendők.

Közpösd (Nyitram) magyar tót ajku tanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 300 frt, lakás, egy öl fa, 100 frt államszegély legközelebb várható. Az állás augusztus végeig elfoglalható. Felszerelt folyamodvány főt. Brühl József úrményei esperes-plebános urhoz küldendők július végeig. Pályázhatnak nők is. Tapo-lcsányi Godofréd, iskolaszéki elnök.

Erdélyi egyházmege.

Az alsócsernátoni róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Díjvel szerinti jövedelme: I. Külön-féle alapokból fél és évnegyedi részletekben 248 frt. II. Képe, ospora és stóla évi pénzértéke 10 frt. III. Szent-mise alapítványból 6 frt 80 kr. IV. 4 hold 125 öl szántónak egyharmadát élvezi, melynek kataszteri jöve-deleme 4 frt 19 kr. V. Lakás: tisztességes köépület, mely áll két szoba, egy konyha, egy kamara és egy pinczé-ből. Külön sütőház, csűr, istálló sertésóllal és 200 öl veteményeskert. — Pályázni kívánók kellően felszerelt okmányokat alattírhhoz folyó évi július végéig adják be. Kelt Alsócsernátonban (Háromszékm.), 1898. június hó 7 én. Kalit Ferencz, róm. kath. lelkész.

Győri egyházmege.

A zsirai róm. kath. osztálytanítói állomásra pá-lyázat nyitattik. Fizetése 300 frt, butorozott szoba fű-téssel; ágynemű nélkül. Kötelessége az egyik osztály növendékeit nevelve oktatni és a kántori teendőkben segédkezni. Az állás szeptember hó 1 én töltendő be. Kérvények főisztelendő Widder Cyprián káptalanvisi plebános urhoz, mint iskolaszéki elnökhöz czimzendők. Szalay Alajos kántortanító. 1—3

Pályázat róm. kath. osztálytanítói állásra Nagy-Écsre (Győr-m.) július 1-ig. Javadalom: Butorozott szoba, 325 frt. Iskolaszéki elnökség. 2—3

A győr-zámolyi osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: egy szoba fűtés-takarítással, a hitközségtől 320 frt készpénz, a négyszáz forintra való kiégésztés folyamatban van, a törvényszerű korpótlékkal egyetemben. Kötelei az iskolaszék által kijelölt vegyes osztályt vezetni, az ismétlődőket oktatni, a kántorságban segídekezni. Állását szeptember 1-én elfoglalni tartozik. Kérvények f. évi június hó 25-ig az iskolaszék elnökéhez címzendők.

Gyulafehérvári egyházmegye.

Verespataki róm. kath. kántortanítói állomásra május 1-én hirdetett pályázat határideje ezzel meghosszabbítatik június végéig. Snelff József plebános.

Pécsi egyházmegye.

Hanthon (Tolna) a róm. kath. kántortanítói állomásra július 3-ig pályázat hirdettek. Javadalma: a hitközség pénztárából 100 frt évi készpénzfizetés, 10 mérő tiszta buza = 40 frt, 30 mérő rozs = 90 frt, 20 mérő morzsolt kukorica = 50 frt. E járandóságot a hitközségi eljáróság szolgáltatja át a tanítónak 4 hold 1241¹/₂ szántóföld, melyre a hitközség ingyen hordatja ki a tanító udvarában felgyülemlett trágyát = 98 frt, 1109¹/₂ rét, a hitközség kaszálattja, gyűjti össze a termést és behordatja a tanító udvarába = 32 frt, 6 öl fa az udvarba szállítva, melyből a tanterem is fűtendő = 60 frt. Beltelek, házikert = 16 frt, stóla 15 frt, templomi teheneműek mosatása és ostvasütésért 8 frt, párbér a hívektől 12 frt. Összesen 521 frt. Tiszteséges lakás és melléképületek. Tannyelv német-magyar. Személyes megjelenés és énekpróba ajánlatos. Kérvények július 3-ig az apári plebániára (Tolna) intézendők.

Tolnamegye tótkeszi róm. kath. magyar elemi iskolához okleveles tanító kerestetik. Fizetése (tanév 9 hónap) 300 frt, szoba fűtéssel s butorzáttal. A pályázati időtartam június 30-ika. Kutor Ferencz plebános.

Formahiba miatt a duna-kömlödi kántortanítói állomás pályázata június 19-ig meghosszabbították. Jövedelme: 3 szoba, konyha, kamra és melléképületekből álló lakás, telek föld, kat. jöv. 115 frt 60 kr. adóteherrel, legeltetési joggal, 100 frt munkaváltság, tandíj 25 frt, nádpénz 12 frt, telkesgazdától buza 26 kr, kisházásoktól és szellérektől rozs 26 kr. = 422 frt, 8 akó bor megváltása 40 frt, az uradalomtól 6 öl keménytárházhoz szállítva = 60 frt stóla körülbelül 50 frt. Kötelei egy osztályt önállóan vezetni s az összes kántori teendőket végezni. A kérvények főtisztelendő elnök urhoz küldendők.

Rozsnyói egyházmegye.

Dereks (Gömör) róm. kath. hitközsége képesített avagy képezdevégzett másodtanítót keres. Eaz állomással egybekötött évi jövedelem 300 frt és egy szoba fűtéssel. A tannyelv magyar. Egy növendék magánoktatásáért 50 frt mellékjövedelem biztosított. A kérvények a plebánia-hivatalhoz címzendők június 1. napjáig. Dereks. 1898 június 6. Dusek Ferencz pleb.

A guszonai r. kath. egyház f. kegyházába Magyar-Hegymegre okleveles kántortanító kerestetik. Pályázat f. év június 29-re tüzetik ki. Jöve elem: tisztességes lakás, kis házikert, tíz köből buza, 7 köből zab, két zsák burgonya, 32 m tűzifa, államsegély 167 frt, a hitközségtől 50 frt 40 kr., 2¹/₂ kat. hold föld, 891¹/₂ rét, ezeket a hitközség műveli, két marhára legeltetés, tandíj 25 frt. Kérvények Benyó József plebánoshoz küldendők Guszonára (u. p. Osgyán). Valasztáskor személyes megjelenés kívánatos. 1-2

Székesfehérvári egyházmegye.

Pestmegyei Abonyban róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés: 400 frt, lakbér 50 frt. Pályázók felszerelt kérvényeiket főt. Dolenzky Imre esp. urhoz Tószegre küldjék f. hó 26-ikáig. Az állás szeptember elején lesz betöltendő. Viz Zoltán, iskolaszéki elnök.

Szombathelyi egyházmegye.

Vas Városvára képesített vagy képezdevégzett róm. kath. segédtanító kerestetik. Fizetése egy polgári

évre 300 frt havi előleges részletekben, egy butorozott szoba és 2 öl tűzifa. Templomi segédkezésért 20 frt. Tanítási nyelv: német magyar. Kötelessége az I. és II. osztály és az ismétlősök tanítása. Kérvények főt. Strass Adolf plebános urhoz július hó 20-ig küldendők. Az állás szeptember 1-jén elfoglalandó. 1-3

Veszprémi egyházmegye.

Mező-Komáromban (Veszprém.) államilag segélyezett róm. kath. iskolánál 400 frt évi fizetéssel és lakásul egy kis szobával díjazott másodtanító állás f. é. szeptember 1-én betöltendő. Kötelme: egyik tanteremben tanítani s az ismétlődőket felváltva oktatni és szükség esetén a kántorságban segíteni. Okleveles tanítók, vagy tanítónők kérvényei f. é. aug. 1-ig Ft. Schlakker Károly plebános egyh. elnök urhoz küldendők.

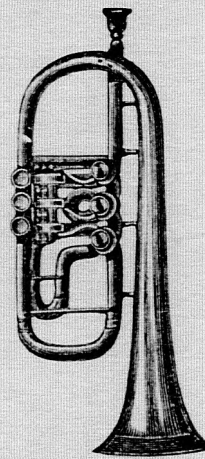
Ajánkozás.

Róm. kath. okleveles nőtlen tanító kántortanítónak ajánlkozik. Ajánlatok »Tanító« czimen Cserenszócra Zala-megye kéretnek.

STOWASSER J.
cs. és kir. udvari hangszergyáros
Budapest,

II. ker., Lánchíd-utca 5.

- Iskolai hegedűk
3, 4, 5, 6 frttól 100 frtig
- Kis bőgők
8, 10, 12, 20 frttól 50 frtig
- Nagy bőgők
28, 30, 32, 40 frttól 100 frtig
- Cimbalmok
25, 40, 80, 100 frttól 300 frtig
- Dob két verővel
8, 10, 12, 16 frt
- Jelzőkürt
3, 4 frt
- Harmónikák elpusztíthatatlan
erős orgona-hanggal
2 frttól feljebb

== Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. ==

Orgona-építési műintézet.
RIEGER TESTVÉREK

BUDAPEST, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udv. orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak. A czég 24 évi fennállása óta

630 új orgonát

épített, melyek közül 222 esik Magyarországra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.